

13

Uit de praktijk

VOG jongeren slechts in klein aantal gevallen geweigerd

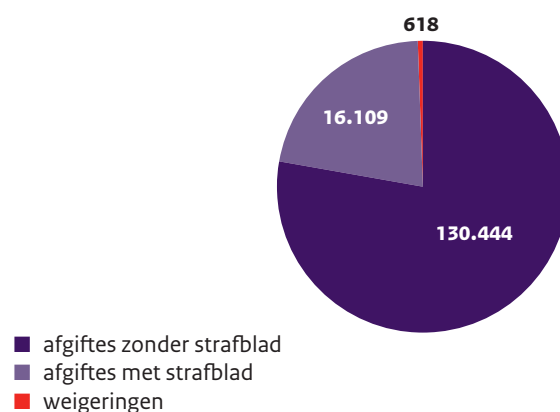
Veel jongeren vragen een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) aan. Zij hebben die bijvoorbeeld nodig voor het volgen van een opleiding, een stage of voor een nieuwe baan.

In 2013 vroegen ruim 147.000 jongeren onder de 23 een VOG aan. Ruim 16.000 van hen hadden justitiële gegevens (ook wel een 'strafblad' genoemd). In 2013 werd de afgifte van een VOG voor jongeren in 618 gevallen geweigerd (0,42% van het aantal aanvragen door jongeren). Een weigering van een VOG is gebaseerd op de justitiële gegevens van de aanvrager. Echter, ook mét justitiële gegevens kan iemand een VOG krijgen. Het doel van de VOG-aanvraag en de aard en ernst van de justitiële gegevens zijn doorslaggevend voor het toekennen van een VOG. Deze 'Uit de praktijk' gaat over een nadere analyse van die weigeringen. Dit is gedaan door middel van een steekproef van 64 weigeringen.

VOG beoordeling

Bij de beoordeling van een aanvraag voor een VOG wordt bekeken of er relevante justitiële gegevens in het justitieel documentatiesysteem worden aangetroffen. Wanneer er geen sprake is van relevante justitiële gegevens wordt de VOG afgegeven. Worden er wel justitiële gegevens binnen een bepaalde periode (de terugkijktermijn) aangetroffen, dan wordt gekeken of die gegevens in beginsel zouden moeten leiden tot weigering van de VOG. Is dat het geval, dan wordt de VOG alleen bij bijzondere omstandigheden alsnog afgegeven. Dit zijn de omstandigheden van het geval. Hierin speelt de afdoening van de strafzaak, het tijdsverloop en de hoeveelheid antecedenten een rol.

VOG-afgiften en weigeringen onder jongeren tot 23 jaar

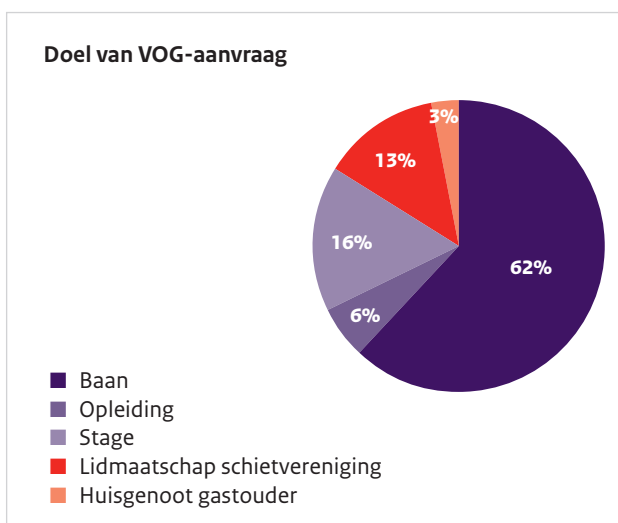
De leeftijd van de aanvrager is als duidelijk criterium in het beoordelingskader vastgelegd. Hierbij is aangesloten bij de leeftijdsgrens van het adolescentenstrafrecht. Voor het aanvragen van een VOG door jongeren die jonger zijn dan 23 jaar wordt daarom een terugkijktermijn van twee jaar gehanteerd in plaats van de gebruikelijke vier jaar. Voor bepaalde functies of bij zedendelicten en ernstige geweldsdelicten wordt daarvan afgeweken en is de terugkijktermijn niet beperkt tot twee jaar. Bij de beoordeling van de VOG-aanvraag door Justis wordt een zorgvuldige afweging gemaakt tussen het belang van de aanvrager en het risico voor de samenleving.

Resultaten analyse

Uit de steekproef blijkt dat de jongeren voor wie de VOG geweigerd is, het meest met justitie in aanraking zijn gekomen

wegens vermogensdelicten (35%). Ook geweldsdelicten scoren met 33% hoog. 4% van de delicten betrof een drugsdelict. Ook blijkt dat de jongeren voor wie een VOG geweigerd is, vaak meerdere antecedenten (gemiddeld 2.4) hadden. Indien het ging om een afwijzing van een VOG-aanvraag waar de aanvrager één antecedent had (in 24 gevallen van de 64 weigeringen), ging het bijvoorbeeld om een dusdanig zwaar delict dat afgifte van de VOG niet verantwoord was. In ruim de helft van die gevallen (15 gevallen) ging het om een VOG voor bijzondere functies waar Justis heel streng voor moet screenen: bijvoorbeeld Buitengewoon Opsporingsambtenaren (hierna BOA), mensen die lid willen worden van een schietvereniging of die met kwetsbare personen gaan werken. Zeker in geval van dergelijke bijzondere functies kan het zijn dat het belang van de bescherming van de samenleving zwaarder weegt dan het belang van het individu, ook al betreft het één delict.

Ook is bij deze 64 weigeringen bekeken met welk doel de VOG werd aangevraagd. Daarbij bleek dat slechts 4 van de 64 afgewezen aanvragen waren ingediend om een opleiding te gaan volgen, waarbij de aanvragers alle één of meerdere malen wegens geweldsdelicten met justitie in aanraking waren gekomen. 2 van die 4 wilden de opleiding tot BOA volgen, maar de recente geweldsdelicten stonden daarbij in de weg. De andere 2 aanvragers hadden antecedenten op grond waarvan was geoordeeld dat afgifte van de VOG niet verantwoord was. Opvallend was dat 13% van de geweigerde VOG's waren aangevraagd om lid te worden van een schietvereniging. Op 2 na waren al deze 8 personen wegens geweldsdelicten met justitie in aanraking geweest. In onderstaand diagram zijn de verschillende doelen voor het aanvragen van een VOG opgenomen.

Voorbeelden van weigeringen:

- Iemand van 19 jaar vroeg een VOG voor een baan in de horeca. Deze persoon had meerdere recente antecedenten waaronder vermogens- en geweldsdelicten. Op basis daarvan is de VOG geweigerd.
- Iemand van 22 jaar vroeg een VOG voor de detailhandel en had maar één recent antecedent. Het betrof een zwaar delict (afpersing) waarvoor diegene ook nog eens een zware straf had gekregen (27 maanden gevangenisstraf). In dat geval is de VOG geweigerd, ook al was er maar één antecedent.
- Iemand van 19 jaar vroeg een VOG voor een lidmaatschap van een schietvereniging. Deze persoon had meerdere recente antecedenten waaronder gewelds- en geweld gerelateerde delicten. Gelet op het risico voor de veiligheid van de leden van de schietvereniging is de VOG geweigerd.

VOG werkt preventief

Jongeren ervaren een weigering van een VOG vaak als een 'extra straf', die bovenop de straf van bijvoorbeeld de rechter komt. De VOG is niet gericht op bestraffing, maar op bescherming van de samenleving. Een VOG voor jongeren wordt slechts in een zeer klein aantal gevallen geweigerd. In die gevallen maakt Justis een zorgvuldige afweging. De VOG is een preventief werkend en genuanceerd screeningsinstrument dat voorkomt dat mensen gaan werken in een functie waarin zij – gelet op hun strafrechtelijke verleden – een risico kunnen vormen, ook al zijn ze jong. Justis geeft regelmatig voorlichting over de VOG aan jongeren, bijvoorbeeld op banenmarkten en via internet.